

Nauki pomocnicze historii

Ćwiczenia

Program zajęć

I. Rodzaje źródeł historycznych

Kroniki	Stenogramy rozmów
Roczniki	politycznych
Pamiętniki	Zestawienia statystyczne
Listy	Artykuły prasowe
Raporty	Notatki prasowe
Instrukcje	Dokumentacja techniczna
Telegramy, zapisy rozmów	Dokumentacja kosztorysowa
telefonicznych	Dawne mapy
Dzienniki	Dawne plany
Księgi miejskie	Dawne pocztówki
Protokoły sądowe	Dawne narzędzia, instrumenty
Umowy handlowe	Dawne reklamy, ogłoszenia
Przewodniki dawne	Dawne plakaty
Spisy urzędników, duchownych	Dawne ulotki
Spisy posłów	Dawne zabawki
Traktaty międzynarodowe	Dawne fotografie
Akty prawne danego kraju	Dawne ubiory
Wypowiedzi polityczne,	Dawne meble
manifesty, dzieła programowe	

Literatura: J. Szymański, Nauki pomocnicze historii, Warszawa 1972-2005, Wprowadzenie, cz.2 „Rodzaje i gatunki źródeł historycznych”

II. Chronologia i metrologia

A. Chronologia

1. Kalendarz juliański, jego podstawy
2. Kalendarz gregoriański
3. Sposób podawania dat w dawnych wiekach zgodnie z kalendarzem chrześcijańskim
4. Sposób ustalania dnia tygodnia wg. tablic
5. Kalendarz żydowski
6. Kalendarz mahometański
7. Kalendarz rewolucyjny francuski

Literatura: J. Szymański, Nauki pomocnicze historii, Warszawa 1972-2005, Rozdział „Chronologia”

B. Metrologia

1. Punkty wyjściowe wczesnego mierzenia
 - a) miar długości
 - b) miar powierzchni, problemy z tym związane
 - c) miar objętości, co nimi mierzono
 - d) miary masy (wagowe)
2. Praktyczne ćwiczenia przeliczeniowe

Literatura: J. Szymański, Nauki pomocnicze historii, Warszawa 1972-2005, Rozdział „Metrologia”. Miary dawne znajdziesz w:
http://pl.wikipedia.org/wiki/Kategoria:Metrologia_historyczna

III. Geografia historyczna

1. Znaczenie znajomości map i planów dla historyka
2. Badanie dawnego krajobrazu naturalnego (nazwy gór itp.)
3. Badanie dawnego krajobrazu kulturowego
 - A) osadnictwa
 - B) sieci komunikacyjnych, powiązań handlowych
4. Badanie podziału administracyjno – politycznego
5. Problem horyzontu geograficznego i znajomości świata dawnych ludzi
6. Praktyczne ćwiczenia z mapami i słownikami geograficznymi

Literatura: J. Szymański, Nauki pomocnicze historii, Warszawa 1972-2005, Rozdział „Geografia historyczna”.

IV. Genealogia i heraldyka

A. Genealogia

1. Czym zajmuje się genealogia, po co tego typu badania
2. Podstawowe pojęcia genealogii
3. Ustalanie faktów
4. Tablice genealogiczne, ich sporządzanie i wykorzystywanie

B. Heraldyka

1. Czy zajmuje się, jakie ma znaczenie
2. Rozwój herbów
3. Rodzaje herbów
4. Elementy herbów
5. Zawołania
6. Symbolika herbowa

Literatura: J. Szymański, Nauki pomocnicze historii, Warszawa 1972-2005, rozdziały „Genealogia” i „Heraldyka”

Internet: hasła: genealogia, genealogiapolska

V. Numizmatyka, medalierstwo, sfragistyka

A. Numizmatyka, medale

1. Czym się zajmuje, do czego potrzebna
2. Monety polskie, państw zaborczych
3. Pieniądz papierowy, pieniądz zastępczy
4. Medalierstwo

B. Sfragistyka

1. Czym się zajmuje, potrzeba sfragistyki
2. Budowa pieczęci
3. Rodzaje pieczęci
4. Funkcjonowanie pieczęci

Literatura: J. Szymański, *Nauki pomocnicze historii*, Warszawa 1972-2005, Rozdziały „Numizmatyka”, „Sfragistyka”
<http://pl.wikipedia.org/wiki/Numizmatyka>
www.berduchwal.pl/historia/NPH.doc

VI. Dyplomatyka

1. Przedmiot dyplomatyki
2. Podstawowe pojęcia
3. Rozwój form kancelaryjnych
4. Główne rodzaje kancelarii
5. Analiza dokumentu

Literatura: J. Szymański, *Nauki pomocnicze historii*, Warszawa 1972-2005, Rozdział „Dyplomatyka”

VII. Archiwa i biblioteki

- A. Archiwistyka
 1. Zakres nauki o archiwach
 2. Podstawowe pojęcia
 3. Metoda poszukiwań archiwalnych
- B. Biblioteki
 1. Rodzaje bibliotek
 2. interesujące historyka materiały biblioteczne

Literatura: J. Szymański, *Nauki pomocnicze historii*, Warszawa 1972-2005, Rozdziały „Nauka o archiwach”, „Biblioteka w rozwoju historycznym”.

Podstawy zaliczenia:

Wykazanie się wiedzą na ćwiczeniach z całości materiału.